

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE
TASSA RISCOSSA	ITALY	GRUPPO I ^o /70% - AUTORIZZAZIONE DCSP/III/40509/91/5681/102/88/BU DEL 12.11.1991 - REG. TRIB. DI GORIZIA N. 5 - 28-01-1949
UREDNIŠTVO IN UPRAVA: REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE		RIVA PIAZZUTTA, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481/533177 - Fax 536978 - Poštni t/rn 11234499
PODUREDNIŠTVO:		Vicolo delle Rose, 7 - 34135 TRIESTE - TRST - Tel. 040/414646

O ženskem duhovništvu Različno gledanje protestan- tov in katoliške Cerkve

Pretekli teden je zbudila veliko senzacijo vest, da je sinoda anglikanske Cerkve sprejela sklep, da so lahko tudi ženske duhovniki. Sinodo sestavljajo škofje, duhovniki in laiki. Za duhovništvo žensk je bilo 384, proti 169. Sklep je bil sprejet. Polnomočen pa bo postal, ko ga sprejme še poslanska zbornica in potrdi kraljica Elizabeta, ki je vrhovna oblast v anglikanski Cerkvi. To bo pa gotovo storila.

Anglikanska Cerkve je v tem sledila zgledu številnih drugih protestantskih Cerkva, ki že imajo ženske za duhovnike (ZDA, Norveška, Švedska). Sedaj se jim je pridružila še anglikanska Cerkve, ki je bila doslej še najbolj tradicionalna in najbližja katoliški Cerkvi.

PROTESTANTSKO POJMOVANJE Cerkve

Kaj navaja protestante k odločitvam o ženskem duhovništvu? Mislím, da je glavni razlog tale: Feminizem, to je sodobno gibanje za uveljavitev žensk na vseh področjih življenja. Gibanje za uveljavitev ženske je zajelo zahodni svet in prekrvasilo našo družbo. Zato mnogi vidijo v izključevanju žensk od mašništva krivico na njihov račun. Celo katoliški škof v ZDA Francis Murphy iz Baltimore je nasedel temu gledanju in zavrnil, da je mašništvo »zahteva pravičnosti do žensk.« Toliko bolj velja to za protestante.

Glede njih je to pravzaprav le logična posledica njihovega pojmovanja Cerkve. Po njihovem mnenju je Cerkve ne vidno telo Kristusovo, ki ga sestavljajo vsi krščeni in verujoči. Zato smo v Cerkvi vsi enaki, ni hierarhije, ni različnih služb, zakrament je le eden, in sicer krst. Vir vere je samo Sv. pismo. Zanje ni mašniškega posvečenja, ni zakramenta sprave (sv. spovedi), ni ostalih zakramentov, je le krst. Saj ne verujejo v evharistijo, zato je mašništvo odveč in odveč je tudi zakrament sv. pokore. Molijo, pridigajo, pokopavajo lahko vsi tudi ženske, zato so lahko tudi one duhovniki.

KATOLIŠKO POJMOVANJE Cerkve

Drugače je z našim katoliškim pojmovanjem Cerkve. Cerkve je sicer mistično telo Kristusovo, je pa tudi vidno božje kraljestvo na zemlji. Kot takšno ga je Kristus hierarhično uredil.

On sam je nevidna glava Cerkve, postavil pa ji je tudi vidnega poglavarja, ko je dejal Petru: »Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce.« Apostolom je tudi rekel: »Komur boste grehe odpustili, so jim odpušteni, komur jih boste zadržali, so jim zadržani.« Pri zadnji večerji pa je naročil prav tako apostolom: »To delajte v moj spomin.«

»To ravnanje Kristusovo je rimska katoliška Cerkve vedno razlagala kot voljo Kristusovo, da so duhovniki le moški. Pavel VI. je takole razložil postopanje naše Cerkve: »Rimska Cerkve ima kot nedopustno posvečenje žensk za duhovnike iz globokih razlogov: zgled Kristusov v evangeliju, ki je za apostole izbral samo moške; stalna praksa Cerkve, ki je po zgledu Kristusovem izbirala za mašnike samo moške; nepretrgan nauk cerkvene učiteljstva, ki je vedno smatralo izključevanje žensk od mašništva kot božji načrt Cerkve.«

Pri izključevanju mašništva žensk ne gre torej za cerkveno disciplino, za cerkveno zapoved, temveč za izrecno voljo božjo, kot je izrecna volja božja, da je materinstvo pridržano samo ženski.

K. Humar

Rupel in Bavčar v Sarajevu

Morda je mogoče v okviru predvolilnega boja na Slovenskem uvrstiti tudi obisk slovenskega zunanjskega in notranjskega ministra v Sarajevu minulo soboto. V Sarajevu sta prispele z britanskim vojaškim letalom. Prvaka demokratske stranke sta se v bosanskem glavnem mestu sestala s predsednikom Izetbegovićem, notranjim ministrom Pušinom in poveljnikom Unproforja Morillonom; pogovarjala sta se predvsem o usodi okrog sedemsto slovenskih državljanih, ki bi želeli zapustiti mesto, pa tudi o možnosti vračanja beguncev nazaj na njihove domove. Toda kot se zdi - Slovenija je begunskim otrokom ob pomoči islamske karitativne organizacije pripravila celo skrajšan pouk - je do vrnitve še daleč. Predstavniki vseh treh bosanskih strani so se v začetku prejšnjega tedna sicer zopet sporazumeli o nekakšnem premirju na celotnem ozemlju države, hkrati pa se je začela evakuacija več tisočev Sarajevčanov: Hrvatov in Muslimanov proti Hrvaški, Srbov proti Srbiji.

Kot poročajo, je mesto preživelo nekaj mirnih dni, boji pa so še v severni Bosni. Srbi medtem menda že razmišljajo, kako bodo Sarajevu preimenovali. Na drugi strani Hrvači v legalnih bosanskih organih oblasti zahtevajo večji delež zase. Za kadrovske spremembe, ki bodo zadele tudi predsedstvo, pa stojita tako Tudjman kot voditelj bosanskih Hrvatov Mate Boban, ki uživa podporo Zagreba. V najbolj neugodnem položaju so Muslimani, ki nadzorujejo le del Sarajeva, Tuzlo in Zenico, medtem ko je ogromno večino vojnega bremena prevzela hrvaška vojska. Toda po drugi strani je ravno med Muslimani največ civilnih žrtev in beguncev.

Varnostni svet Združenih narodov ni podprl predloga nekaterih držav, da bi odpravili embargo na nakup orožja za BiH, se je pa zavzel za ostrejšo ukrepe zoper Zvezno republiko Jugoslavijo in za učinkovitejši nadzor nad mejami srbsko-črnogorske države, kamor nafta in drugo blago še vedno priteka s pomočjo tovornih dovolilnic srbskim prevoznikom, uradno namenjenih v BiH ali Makedonijo.

Nadškof Šuštar v bolnici

Ko je šel obisk slovenskih škofov h koncu, je 10. novembra pri nadškofu Šuštarju nastopilo notranje krvavenje; zdravniki so mu svetovali sprejem v bolnico. Nadškof se je odločil za zdravljenje doma, zato so ga prepeljali v Ljubljano. Zadnje vesti pravijo, da se je krvavenje ustavilo in da se nadškof bolje počuti.

Molimo še naprej za njegovo zdravljenje.

Hrvaški škofje v Rimu

Skoro istočasno kot slovenski so bili v Rimu na obisku »ad limina« tudi hrvaški škofje. Vodil jih je splitski nadškof dr. Ante Jurić v odsotnosti kardinala Kuharića. Ta je namreč bil v bolnici. Navzočih je bilo 14 škofov, odsotni pa so bili škofje iz Bosne, ki zaradi tamkajšnjih razmer tam niso mogli v Rim. Tudi na hrvaške škofje je sv. oče imel pomemben nagovor. Poudaril je pomoč in sodelovanje laikov ter naj se ne porušijo vse vezi z drugimi veroizpovedmi, četudi narodnostno sovraštvo grozi, da se sprevrže v versko sovraštvo; naj se ekumenski dialog ne pretrga.

SPREJELI PRIVATIZACIJSKI ZAKON

Po dveh letih neuspešnih poskusov in blokade v skupščini je slovenski parlament prejšnji teden naposled le sprejel zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij, ki so ga pripravili trije poslanci, med njimi tudi poslanec Slovenskih krščanskih demokratov Deželak. Kljub temu in pa navzlic dejstvu, da so prevladovali napovedi, da do sprejetja zakona ne bo prišlo pred volitvami, ob sprejetju tega vsekakor pomebnega zakona ni bilo slišati nikakršnih vznesenih besed. Morda tudi zato ne, ker bo za začetek dejanskega izvajanja privatizacije potrebno sprejeti še nekaj spremljajočih (»tehničnih«) zakonov, kar bo privatizacijo oddaljilo še za nekaj mesecev.

AFERA O PRISLUŠKOVANJU SE ČISTI

V parlamentarni komisiji za nadzor nad Varnostno-informativno službo pa sta se morala zagovarjati načelnik te službe Brejc in notranji minister Bavčar. Del vladnih strank (posebej bivši komunisti) namreč ministra dolžijo, da je kršil ustavo in zakone, ker je v dneh pred lansko vojno prisluškoval Cirilu Zlobcu (in na ta način zvedel tudi za Zlobčev pogovor z italijanskim konzulom). Kakor je bilo moč razumeti iz Bavčarjevega zagovora, pa ni bilo prisluškovano Zlobcu samemu, ampak telefonski liniji z Beogradom in nekaterim drugim osebam v Sloveniji. Če so do sedaj vsaj uradno še obstajali dvomi o spornem Zlobčevem pogovoru, pa jih je razblinil notranji minister sam, ki je dejal, da je Ciril Zlobec v pogovorih, »ki jih je imel z nadzirano osebo 17. in 24. junija sogovorniku povedal načrtovani dan naše osamosvojitve, 25. junij. Ta dan je bil bistven za nenasičen prevzem oblasti... V drugem pogovoru je gospod Zlobec svojega sogovornika seznanil s temeljnimi ukrepi slovenske države, ki so se nanašali neposredno na osamosvojitve Slovenije. Ti so bili z odločitvijo državnega predsedstva in ustavne komisije uradno označeni kot državna tajnost.« Zanimivo je, da predsednik omenjene parlamentarne komisije

Obisk slovenskih škofov v Vatikanu

Bekeš (SDP) sedaj zanika Bavčarjeve navedbe, da je bila komisija seznanjena s spiskom ljudi, ki jim je VIS prisluškoval, po drugi strani pa se razkriva, da je isti Bekeš zaupne podatke, ki jih je kot predsednik komisije dobival (in bi jih moral posredovati ostalim članom), zadrževal zase.

RAZGOVORI O MEJI

V Ljubljani sta se o meji (predvsem o morski) med državama pogovarjala zunanji minister Rupel in hrvaški minister Rudolf. Kot je bilo

moč razbrati iz pogovorov, rešitve vprašanja kljub oblikovanju posebne skupne strokovne komisije še ni videti.

Glede na oživljene zahteve po pogovorih o slovenski zahodni meji pa se je Rupel odzval tudi na izjavo ministra Colomba. Na okrogli mizi Demokratov v Portorožu je slovenski zunanji minister izpostavil Colombovo misel, da pogovorov o spremembi meja ne more biti, in ugotovil, da je Colombo moral v svojih stališčih očitno upoštevati razpoloženje desnice v Trstu.

Leon Marc

Osimo, Italija, Slovenija

V zadnjem času je pri nas v prvi vrsti zanimanja in pozornosti vprašanje, ki je sicer pomembno in aktualno, a je do sedanjih polemik okoli njega prišlo pravzaprav po zgrešeni, podtaknjeni ter izumetničeni poti. Gre za zadevo okoli Osima oz. sporazumov, ki nosijo ime po tem lepem mestecu v Markah. Kot znano, sta tu novembra 1975 Jugoslavija in Italija podpisali znani sporazum o definiciji državne meje in drugih važnih dejavnikih o odnosu med državama, tudi (vsaj načelno) potrditev manjšinske zaščite. Sporazum sam ni v vsem tem času imel prave realizacije. Kasneje je prišlo do raznih, zlasti praktičnih dosežkov (npr. osimske ceste itd.), pravega razmaha pa ni bilo. Seveda je že velikega pomena dejstvo, da sta takrat

obe državi dokončno uredili problem meje in tako bistveno prispevali k stabilizaciji in pomiritvi na tem delu Evrope.

Sedanji trenutek je seveda posebnega značaja. Jugoslavije ni več, njeni naslednici v tej zadevi sta novi republiki Slovenija in Hrvaška. Slovenija je že pred časom to Italiji uradno sporočila po diplomatski poti in Rim je nedavno to uradno in z zadovoljstvom vzel na znanje. Prav ob tem dejstvu pa so se vnele polemike v Trstu. Nacionalistične sile, posebej misovci in listarji so dvignili vik in krik, češ da je Italija pregodaj priznala Slovenijo, da je treba misliti tudi na spremembo meja, spet so prišli bolj ali manj odkrito na dan apetiti po Istri, Reki in Dalmaciji... »Kako strašna slepota je človeka...« piše naš pesnik!

Politične špekulacije v Trstu

V Trstu so medtem prej omenjeni nacionalistični krogi segli po vseh možnih in nemožnih sredstvih, da bi kar se da razburili tamkajšnje javno mnenje. V tem sta se zlasti »odlikovala« voditelj Liste in ministrski podtajnik (!) Camber ter župan listar Stafferi. Slednji je celo predlagal referendum o Osimu, pa so to zamisel njegovi glavni koalicijski zavezniki (DC, PSI) dokaj hladno sprejeli. Medtem je prišlo do izzivalne manifestacije MSI s tajnikom Finijem na čelu, ki je naravnost zahteval vrnitev izgubljenih ozemelj Italiji...! Fini se je tudi provokantno podal do

(se nadaljuje na 2. strani)

V tej številki dobite:

- Papež piše bosanskim škofom (stran 2)
- Obisk slovenskih škofov v Vatikanu (stran 3)
- Letošnja revija pevskih zborov Cecilijanka (stran 4)
- Še nekaj o Janku Vojku (stran 5)

Papež piše bosanskim škofom

Pri obisku hrvaških škofov »ad limina« niso bili navzoči štirje bosanski škofje, ki spadajo v hrvaško škofovsko pokrajino. To so škofje Komarica iz Banjaluke, nadškof Puljič iz Sarajeva ter Pavel Zanič s pomožnim škofom Ratkom Pericem iz Mostarja. Ker jih ni bilo v Vatikan, jim je sv. oče pisal posebno pismo, ki so ga objavili v ponedeljek, 16. novembra.

V pismu sv. oče najprej spomni na številne pobude, ki jih je Sv. sedež povzel z namenom, da se ustavijo sovražnosti v teh krajih. Zadnja taka pobuda je priznanje neodvisne BiH, kamor bo papež čimprej poslal svojega nuncija. Slično potezo je Vatikan napravil, ko je prvi priznal neodvisno Slovenijo in Hrvaško. V pismu papež znova obsoja »nečloveške krivice, nesmiselno nasilje, pogubne nacionalistične ideologije in prezir najosnovnejših pravic človekove osebnosti«, ki so obenem vzrok in posledica vojne.

»Na žalost bo zgodovina Bosne in

Hercegovine to tragično leto 1992 označevala kot leto trpljenja in smrti, medtem ko bi morala pisati kot o letu prenovitve ob dejstvu državne neodvisnosti za narode, ki so si stoletja delili isto zemljo v civilnem in po večini mirnem sožitju. Razgled je res temen »ob nasilju, napadih na cele vasi, samovoljnih deportacijah, koncentracijskih taboriščih, ob rušenju cerkev in mošej.«

Papež opozarja na številne svoje posege pri vseh straneh zapletenih v spopad, naj se preneha z vojskovanjem. Prav tako omenja svoje posege pri mednarodnih forumih, da bi se zavzeli za pomiritev sprtih strani. Vesoljna Cerkev pa se ni zadovoljevala z besedami, temveč pošilja svojo stvarno pomoč ob sodelovanju s Caritas posebno v državah zahodne Evrope. Pri tem poziva sv. oče, naj kristjani svojo pomoč še naprej nadaljujejo.

Opomba: Če bi mrzli diplomati imeli nekoliko papeževga srca, bi bilo nasilja v BiH že zdavnaj konec.

Osimo, Italija, Slovenija

(nadaljevanje s 1. str.)

slovenskih teritorialnih voda z Istro in tam odvrgetel v steklenicah zapečatenih poslanice »zasužnjenim bratom«! Sicer je misovski kolovodja znan že iz goriških »atletskih« podvigov pred par leti, ko je pri svetogorski postaji skoraj padel na takratno jugoslovansko ozemlje, ko je hotel preplezati mrežo (škoda, da ni res padel tja!).

Zadevo so reševali tudi vsi izvoljeni sveti, od občine do dežele. Le na slednji so se zlasti iz večinskih strank slišala treznejša mnenja. Sicer pa je politična pamet prišla na dan tudi v Gorici, ki je končno tudi vezana na Osimo. Tu je ob priliki srečanja Zveze industrijcev z vsedravnim predsednikom Abetejem v imenu občinske uprave spregovoril podžupan Del Ben. Ta je odkrito in odločno polemiziral s tržaškim političnimi krogi, ki si lastijo celotno zadevo in se ne znajo rešiti iz anahronističnih ter nacionalističnih pogledov. Goriški podžupan (katerega izjave je potrdil malo kasneje tudi župan Tuzzi) se je nasprotno zavzel za odprto in plodno soledovanje z novimi državami, za mejo kot dejavniki miru in sožitja.

Colombo: meje so nedotakljive

Medtem je prišlo tudi do razprave v rimskem parlamentu, kjer je zunanji minister Colombo odgovarjal tako v senatu kot v poslanski zbornici na razne interpelacije o Osimu. Ministru so zadevna vprašanja naslovili zlasti parlamentarci naše dežele, med temi poslanci Biasutti in Coloni (DC), sen. Bratina (PDS) in drugi. Vsem tem in še drugim je zunanji minister jasno odgovarjal in s tem uradno tolmačil stališče rimske vlade.

Colombo je najprej poudaril, da je meja s Slovenijo nedotakljiva in s tem že v sami osnovi zavrnil absurda misovska in druga nacionalistična natolcevanja, katerim so se zadnje dni delno pridružili tudi liberalci. Zunanji minister je med drugimi podčrtal, da Italija predlaga nekatere spremembe v osimskih dogovorih, ki zadevajo druge argumente (gospodarstvo, vrnitev škode beguncem, zaščita italijanske manj-

šine, itd.). Ni pa Colombo izrecno omenil slovenske manjšine v Italiji, na kar so ga v debati spomnili nekateri parlamentarci. Colombo je še prej obrazložil, da nedotakljivost meja ne izvira toliko iz Osima, ampak iz zaključnih aktov Helsinške konference o sodelovanju un miru v Evropi.

Po Colombovih besedah se bodo pogajanja s Slovenijo začela šele po 6. decembru, tj. datumu volitev v republiko Sloveniji. Vseeno pa se bo 20. t.m. neformalno srečal s slovenskim zunanjim ministrom Ruplom v Gradcu v Avstriji. Ob tem si bodo sledila še druga pogajanja med Italijo in Slovenijo na ravni strokovnjakov.

Debata okoli Osimo gotovo s tem ni končana. Pri nas bo nedvomno še naprej razvnela zlasti tržaške, pa tudi goriške politične kroge. Kot kaže, pogojuje Trst politična kratkovidnost in absolutno pomanjkanje je odpiranja novi politični stvarnosti. Gorica je v tem oziru dosti bolj realistična in umerjena, saj gre njena politična usmeritev že desetletja v smeri sodelovanja in odprtosti na meji. Upajmo, da bo ta prevladala, saj je tudi dežela Furlanija-Julijska krajina uradno na tej liniji. Rim pa tudi noče postati jetnik tržaške ozkosti in zaprtosti!

Spectator

Ukrajina vedno bolj samostojna

Vlada ukrajinske republike je sporočila, da se odpoveduje rublju kot skupnemu denarju Zveze neodvisnih držav (nekdanje ZSSR) in uvaja svojo valuto. Prav tako je Ukrajina sporočila, da ne misli uničiti svoje zaloge atomskega orožja, kar pa je vzbudilo določeno negotovanje in zaskrbljenost. Ruska republika pa je pripravljena uničiti svoj jedrski arzenal v skladu z obstoječimi dogovori med ZDA in bivšo ZSSR. - Zadnje novice pa omenjajo možnost, da Ukrajina proda atomsko orožje ZDA!

Pet redovnic umorjenih

V afriški državi Liberija divja državljanska vojna. Žrtev vojne so postale tudi redovnice: barbarsko so umorili pet redovnic in štiri kandidatice, domačinke.

BRALCI PIŠEJO

Pismo, ki ga je Katoliški glas objavil v prejšnji številki, je zopet pripeljalo v ospredje problem, ki resnici na ljubo ni nov: problem nevarnosti, da bi se pobude, kot je bila mladinska maša na Opčinah, spremenile v nekaj, kar je samo sebi namen in torej prej škodljivo kot koristno. Žal je bilo takih primerov v naši skupnosti kar precej, bolj rečeno preveč. Vendar bi ne smeli kar takoj na začetku kritizirati te izbire mladih. Članek izpod peresa »udeležence mladinske maše«, ki je bil objavljen v 41. številki Katoliškega glasa, lahko res daje vtis vabila, naj se mladi ne udeležujejo v župniji, če pa dobro pogledamo dejstva, ni tako.

Mladinsko mašo na Opčinah so oblikovali mladi, ki so povečini aktivni v lastnih župnijah in ki nimajo prav nobene težave pri sodelovanju s »starimi izkušenimi volmi«. Vsaj tako zgleda. Poleg tega bi mladinska maša lahko dala možnost, da bi se pri »tradicionalnih« župnijskih mašah lahko otrsli morebitnih problemov in predsodkov, ki ovirajo sproščeno doživetje tega trenutka. Verjetno si nihče ne želi podiranja mostov s starejšo generacijo ter puščanja na cedilu le-te in domačih dušnih pastirjev. Vendar biti kakorkoli aktiven v župniji ni dovolj oz. je le prva stopnička. Postavlja se problem kateheze, tako mladine kakor tudi odraslih: to je pri hvaležnici prejšnjo nedeljo tržaški g. škof močno poudaril. Kako je torej s katehezo? Nam je vseeno, kakšno življenje si bomo izbrali? Veliko je primerov mladih, ki so bili zelo aktivni v župnijah in ki so se po poti izgubili. Če ne bomo našim mladim znali nuditi tega, kam bodo šli? V Ljubljano ali Koper? Ali pa bodo to iskali v italijanski verski skupnosti? Ne pozabimo, da veliko naših mladih izhaja iz mešanega zakona.

Seveda ni na mestu neko pretirano navdušenje, vendar pa tudi ni prav, da vsako pobudo, ki ni povsem v skladu z našimi pogledi na delovanje v naši verski skupnosti, takoj na začetku kritiziramo. Tako postopanje utegne res biti prej rušilno kot konstruktivno. **nl**

Pojasnilo

V zvezi s pismom Marka Tavčarja, objavljenem v prejšnji številki Katoliškega glasa, bi rad pojasnil sledeče.

Ne bi jemal zadevo na tako pesimističen način: gotovo velika večina udeležencev mladinske maše že danes aktivno sodeluje v župniji na najrazličnejše načine.

Dejstvo pa je, da vsak človek čuti potrebo po sodelovanju, dobrodelnosti in izražanju ljubezni na splošno zaradi osebne vere v Odrešenika. Dobra dela so torej tesno povezana z vero in sad le-te.

Za utrditev vere pa potrebujemo molitev in neposredni stik z Bogom v Evharistiji. Skavtske maše, po modelu katerih je mladinska maša povzeta, so živa pričča potrebe mladih, da osebno doživijo skrivnost Darovanja v družbi vrstnikov, s katerimi so povezani v prijateljstvu in katerim mladinec najprej zaupa. Stik in prepričano sodelovanje s starejšimi generacijami pride za tem, kot stvar osebne rasti in ne samo »železne navade«.

Bil bi torej mnenja, da skušajmo razumeti mladinsko mašo kot željo, da bi utrdili mlade v veri in bi s tem doprinesli k boljšemu razumevanju in sodelovanju z ostalimi v župniji, torej kot pozitivno sejanje za jutrišnje žetev, če bo Bogu všeč. **P. Močnik**

DUHOVNA MISEL ZA NEDELJO JEZUSA KRISTUSA, KRALJA VESOLJSTVA

— Vsemogočni, večni Bog, po svojem ljubljenu Sinu, kralju vesoljstva, si obnovil vesoljni svet.

Naj ti vse stvarstvo, rešeno sužnosti, z nami svobodno služi in te brez konca proslavlja...

Leto za letom se bogoslužno (liturgično) leto zaključi s slovesnostjo Jezusa Kristusa, kralja vesoljstva. Praznik hoče opozoriti vso Cerkev, da je Kristus kralj v pravem pomenu besede:

- in to ne samo celotnega človeštva (vseh skupaj in vsakega posameznega človeka),
- ampak tudi celotnega stvarstva (zemlje, neba, morja in vsega, kar napolnjuje vesoljski prostor).

Izhodišče, na katerem temelji Kristusovo kraljevanje, je naslednje: Jezus Kristus, pravi Bog in pravi človek, je stvarnik vsega, kar obstaja. Apostol Janez je na začetku svojega evangelija zapisal, da je po Jezusu (Besedi) vse nastalo in brez njega ni nič nastalo, kar obstaja (prim. Jn 1,1-3).

Jezus je kralj ljudi, ker ima oblast predpisovati zakone (zapoved ljubezni do bližnjega, nujnost oduščanja vsem, tudi sovražnikom...) On bo ljudi tudi sodil: če se je človek držal njegovih zapovedi, bo prejel plačilo in kazni, če jih ni izpolnjeval.

Jezus Kristus je tudi kralj celotnega vesoljstva in to od vekomaj in za vse čase. Samo on je lahko ukazal viharju na morje, naj se umiri, hudobnim duhovom, ki so morali brezpogojno ubogati... samo on je ozdravil bolne, obujal mrtve... Jezus je lahko spreminjal celo samo bistvo stvari: v Kani je spremenil vodo v vino, pri zadnji večerji kruh v svoje telo in vino v svojo kri...

Gospod, najlepša hvala za premnoge milosti, ki smo jih prejeli v minulem bogoslužnem letu. Predvsem, da ti smemo svobodno služiti in te brez konca slaviti kot Jezusa Kristusa, kralja vesoljstva.

MILAN NEMAC

OD TU IN TAM

Diplomatski odnosi med Svetim Sedežem in Belorusijo

Sveti Sedež in Republika Belorusija sta navezali diplomatske odnose. Dogovor je bil podpisan v Minsku, glavnem mestu Belorusije. Sveti Sedež bo imenoval apostolskega nuncija, Republika Belorusija pa poslanika. Republika ima približno 12 milijonov prebivalcev in od teh je približno 2 milijona katoličanov.

Jezuiti, prvi priznani red v Rusiji

Glavno vodstvo Družbe Jezusove v Rimu je objavilo, da so jezuiti prvi uradno priznani katoliški red v Rusiji. Trenutno deluje 22 redovnikov na področju vzgoje in izobraževanja. Drugi so v Kazahstanu, porečju Volge in v Belorusiji. Oblasti redovnikom tudi dovoljujejo, da si pridobivajo lastnino in ustanavljajo potrebne ustanove.

Ustanovljen Zavod sv. Stanislava v Ljubljani

Zavod sam je toliko urejen, da se ne dela nova škoda. Skupina arhitektov pa pripravljala načrta za nujno obnovo.

Podpisan je bil akt o ustanovitvi Zavoda sv. Stanislava. Deloval bo na treh ravneh: šolski, za kar bo skrbela Škofijska klasična gimnazija; vzgojni, temu bo namenjen Dijaški dom in splošno kulturni, ki mu bo služil Slovenski dom.

Dokument o ustanovitvi Zavoda sv. Stanislava bo slovesno razglašen v nedeljo, 29. novembra, ko bo ob 15. uri v zavodski kapeli slovesna sv. maša, prvič po 50 letih. Razglašen bo tudi Jegličev sklad za zbiranje sredstev za ureditev trojnega načrta.

Italijanski dijaki neuspešni

Mednarodna organizacija Iea (International Association for The Evaluation of Educational Achievement), ki povezuje najuglednejše univerze na svetu, je izvedla anketo med 210.000 dijaki iz 31 držav. Zaključki so presenetljivi. Najboljši dijaki so Finci, ki jim sledijo Francozi, Švedi, Novozelandski, Madžari itd. Slovenski dijaki so na 11. mestu. Italijanski dijaki se izkažejo slabo, saj so šele na 18. mestu. To velja za višješolce. Boljši so osnovnošolci in dijaki nižje srednje šole, torej pri učencih, ki jim sledijo starši. Višješolci pomoč staršev odklanjajo in posledice se poznajo.

Organizacija Iea je še ugotovila, da spada Italija med tiste države, ki imajo najtežji tedenski urnik in največ šolskih dni v letu. Finski dijaki n.pr. presedijo letno 200 ur manj v šolskih klopih od italijanskih in vendar so na prvem mestu. Uspeh je torej odvisen predvsem od zavzetosti.

Zadolženost italijanskih strank

Uprniki pritiskajo na tradicionalne italijanske stranke. Največje dolgove ima Occhettova stranka, 37 milijard, a ima nepremičnin za približno 1000 milijard. Govori se, da bo prodala zgodovinski sedež dnevnika Unità v Rimu. V težjem položaju je socialistična stranka s 25 milijardami dolga, ima pa nepremičnin samo za 4 milijarde. Na tretjem mestu po zadolženosti je krščanska demokracija s 13 milijardami, ki namerava skrócić strankin aparat.

Predstavitev svetovnega katekizma

Kardinal Ratzinger je sporočil, da bo 9. decembra prišel v javnost novi Svetovni katekizem katoliške Cerkve. Svetovni katekizem je mišljen kot pripomoček za škofovske konference, da na njegovi osnovi izdelajo lastne narodne ali škofijske katekizme.

Vnebovpijoči greh

Kar danes uganjajo Srbi v BiH je vnebovpijoči greh. Molk Evrope, ZDA in ZN je prav tako vnebovpijoči greh. O takem grehu pravi Sv. pismo: »Kri tvojega brata kliče, vpije k meni z zemlje!«

★

Ko je Bog na prvem mestu, so vse druge stvari na pravem mestu.

Katoliška vera je obvarovala vaš narod

Obisk slovenskih škofov v Vatikanu

Zaključil se je uradni obisk slovenskih škofov v Vatikanu, ki mu učeno pravijo »visitatio ad limina Apostolorum«. Gre za uradni obisk, ki naj ga škofje opravijo vsakih pet let. Pri tem obisku je sv. oče sprejel škofo v posebni avdienci dne 4. novembra. Bili so navzoči vsi slovenski škofje v pastirski službi, sedem po številu. Vodil jih je nadškof metropolit dr. Alojzij Šuštar. Ta je ob sprejemu pri sv. očetu tega tudi pozdravil in mu v nagovoru nakazal glavne probleme, s katerimi se trenutno srečuje Cerkev v Sloveniji.

Potem ko se je zahvalil sv. očetu za njegovo podporo pri osamosvajanju Slovenije v preteklih dveh letih in za uradno priznanje Slovenske republike s tem, da je imenoval posebnega nuncijskega v Ljubljani in za slovenskega zastopnika pri Vatikanu v osebi dr. Štefana Faleža, je nadškof omenil bližnje volitve v Sloveniji, ki bodo velike važnosti za mlado republiko. Ostajajo namreč številni problemi, ki jih bo treba rešiti, npr. juridično stanje Cerkev do države, verouk v šolah, vrnitev Cerkvi odvzetega premoženja in s tem vzdrževanje Cerkev in njenih ustanov in druge. Glede politike je poudaril, da duhovniki sicer niso poklicani v vodstvo politike, so pa poklicani, da laike pravilno poučujejo in usmerjajo

po zgledu svetniških kandidatov Friderika Barage, A.M. Slomška, Franca Gnidovca ter Vendelina Vošnjaka. Nadškof je omenil tudi Lojzeta Grozdeta, mučenca, o katerem se je prav tako začel svetniški proces.

Na nagovor nadškofa Šuštarja je sv. oče odgovoril z daljšim nagovorom, v katerem je poudaril nekatera aktualna vprašanja slovenske Cerkve. Predvsem je spomnil na tradicionalno povezanost slovenskega naroda s katol. Cerkvijo od pokristjanjenja pred tisoč dvesto leti do danes. Omenil je nadalje oba škofa Barago in Slomška. »Prihodnost vaše Cerkve mora črpati iz zdravih korenin Kristusa Odrašenika. Gre tudi za prenovo cerkvenih struktur, ki jih prilagajate svojim potrebam. Gre pa tudi za zunanjo dejavnost v župnijah, za kar je potrebno dobiti pomoč pri krščanskih laikih, v kolikor so kot državljani poklicani, da pomagajo graditi civilno družbo. Tako je res potrebno urediti odnos med Cerkvijo in civilno družbo v spoštovanju medsebojnih odnosov na temelju enakopravnosti. In tu je še šola in vzgoja mladih, saj imajo starši pravico, da družba spoštuje njih versko prepričanje na temelju spoštovanja osnovnih človekovih pravic, med katerimi je tudi verska svobo-

da. Seveda je nujna tudi vzgoja k poštenju v vsem javnem življenju, kjer je treba dati vsakemu, kar mu gre. »Vzpostavite laike in jih vodite k napajanju tudi iz vrelcev evangelija in cerkvenega učiteljstva. Laiki bodo graditelji tiste »civilne družbe ljubezni«, katere danes svet tako zelo potrebuje, posebno še v vaši domovini v odnosih do sosednih narodov, s katerimi ste bili v preteklosti povezani v enotni državni strukturi.«

Končno je sv. oče opozoril še na družino kot celico civilne in verske družbe, na kulturo smrti zaradi prostovoljnih splavov in tudi zaradi tako številnih razporok. (Na žalost, pa je mlada slovenska Republika zapisala pravico do splava celo v svojo ustavo. Ured.)

»Znano mi je, da so številni begunci iz BiH našli zatočišče pri vas. Izražam vam svoje priznanje za to. Upam, da bo trpljenje teh ubogih ljudi kmalu našlo svoj konec.«

Omenil je še navezanost Slovencev na češčenje Marijino in kako je on sam kronal podobo Marije Pomagaj v Sloveniku preteklo leto. »Naj ona stoji ob strani vašim vernikom, vaši Cerkev, vašemu narodu, vse od rojstva nove Republike Slovenije.«

»S temi željami vas vse blagoslavljam.«

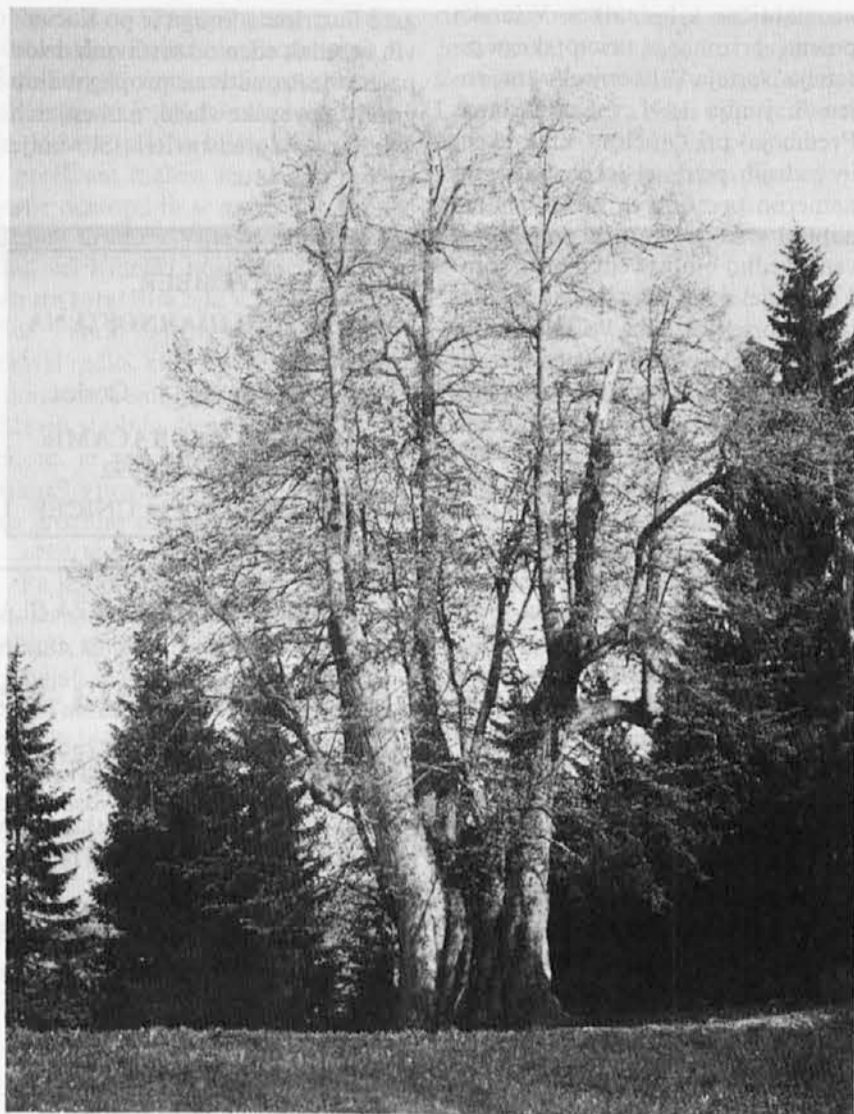
Najstarejša lipa v Sloveniji

Pod najmlajšim slovenskim vulkanom Smrekovcem, ki mu geologi prišojajo okrog dvajset milijonov let, raste najstarejša slovenska lipa. Najevska lipa imenovana. Vsaka boljše slovenska botanična knjiga jo omenja kot najstarejšo slovensko lipo. Prof. Viktor Petkovšek je pred leti o njej zapisal, da je to lipa vseh lip.

Starost te lipe lahko samo ocenjujemo, ker je s strani in v sredini votla, tako da se njene starosti ne da ugotoviti niti z vrtnjem, kot to ugotavljajo pri zdravih drevesih. Najverjetnejšo njeno starost izdaja letnica na bližnjem zidanem znamenju - 1222. Potemtakem bi bila lipa letos stara 770 let. Visoka je okrog 28 metrov, kar za te vrste drevo sploh ne pomeni kakšne posebne višine, presenetljiv pa je njen obseg, saj meri v prsni višini kar 12,5 metra, kar pa je za slovenske lipe vsekakor daleč pred vsemi ostalimi.

Najevska lipa raste na Ludranskem vrhu, na posestvu kmeta Najevnika, po njem se tudi imenuje. Nadmorska višina njenega rastišča je 1056 m. Na robu gozda, kjer raste, je pod njo zgrajena gorska cesta, tako da danes ni težak dostop do nje. Iz Črne na Koroškem vodita do nje dve cesti, ena je dolga 7 km, druga okrog 11 km.

Od Najevske lipe zremo onkraj reke Meže na goro Peco, kjer po ljudski legendi spi v votlini za kamnito mizo kralj Matjaž - Matija Korvin. Lani je poteklo petsto let od njegove smrti. O njem je pri nas znano predvsem to, kako uspešno je preganjal Turke iz koroške dežele, kamor so vsakih nekaj let pridirjali iz Bosne plenit pridelke in ljudi. Potemtakem je štela lipa že krepko čez

Najevska lipa

dvesto let, ko je imel kralj Matjaž pod njo privezanega svojega vranca. Pa ne samo kralj Matjaž, tudi Turki. Po ustnem izročilu so si Turki pod njo pripravljali kosilo. Baje so jedli z zlatimi žlicami, ki so jih pokopali kar pod njene korenine, ko so

morali bežati pred Matjaževim vojsko. Nekoč so tej pripovedi tako zvesto verjeli, da so začeli nekateri pod njo kopati. Tega zaklada še do danes ni nihče našel. Treba bo še kopati...

(PO RODNI GRUDI)

Misijon v Dutovljah in v Tomaju

Dušna pastirja dutoveljske in tomajske župnije sta organizirala misijon. Vabilo zlatomašnika Efrema Mozetiča, župnika v Dutovljah, in Ivana Furlana, župnika v Tomaju, je bilo namenjeno tudi vernikom v župnijah, ki nimajo lastnega duhovnika: Skopo, Kopriva, Avber in Pliskovica. Misijon je trajal od 30. oktobra do nedelje, 8. novembra. Vodili so ga misijonarji lazaristi. Odmev pri ljudeh je bil dober zlasti zadnje dni misijona. Župnika tožita, da se po kraških vaseh krči število ljudi in rojstev je vedno manj. Misijon bo prav gotovo prinašal svoje sadove. Bog je blagoslavljal delo zavzetih misijonarjev.

IZ MISIJONSKEGA SVETA

Na kraju kitajskih mučencev

»Meseca avgusta sem obiskal naš (salezijanski) misijon na Kitajskem, kjer so delali in misijonarili naši stari misijonarji. In bili smo na kraju, kjer sta bila umorjena naša dva blažena, škof Versiglia in don Caravario. To je bilo res romanje na kraje, kjer salezijanci nismo bili že več kot 40 let. Noben salezijanec ni dobil »nulla osta«. Mi smo se pa kar podali na pot kot na pustolovščino. Vreme nam je bilo naklonjeno vseh pet dni.

Kitajci vljudni in ubogi. Ko smo jim govorili po kitajsko, so bili zelo veseli; nismo jim več bili tujci. Pa so rekli: »To so naši, to so naši,« čeprav smo jim dopovedovali, od kod smo. Pa niso razumeli, ker zanje vsi »dolgonošci« so ali Amerikanci ali Rusi.

Povzpeli smo se v hribe in prišli do vasice, kjer še stoji cerkva, v njej pa trgovina. Vse staro, staro. Tu je bil sedež naše nekdanje postojanke. S posebnim dovoljenjem smo somišalevali v italijanščini. Smo pa molili Očenaš v kitajščini in sobrat je pridigal v kantonščini. Peli smo stare kitajske pesmi, kot so jih učili še naši misijonarji. Jaz sem tudi spovedoval. Po spovedi so me objemali, jokali, poljubovali roke. Tudi meni so tekle solze. Koliko let, koliko gorja in kakšna zvestoba Cerkev. Seveda papeža nismo imenovali. Stari katehet, ki vodi to krščansko skupnost, je prijatelj tistih, ki »komandirajo«, in vse je poteklo v redu. Tudi rožne vence smo jim podarili in ob slovesu stisnili v pest nekaj hongkonških dolarjev »za priboljšek«.

Pa smo se ustavili še na kraju mučeništva msgr. Versiglie in don Ca-

ravaria. Oba je Cerkev proglasila za blažena, a jih bo gotovo prišlela še med svetnike. Povedali so nam, da smo mi po več kot 40 letih prvi tujci na tem kraju mučeništva in da smo tudi zadnji. Zakaj, sobrat ni hotel pojasniti.

Molimo rožni venec, da se bodo problemi v veliki Kitajski rešili in si bomo spet podali roke v znamenju miru in sprave ob lomljenju Kruha.

Stanko Pavlin

Paramenti za g. Ivana Štanta

Misijonska skupina iz Cervignana je brala o želji g. Ivana Štanta, da bi njegovo novo cerkev opremili s potrebnimi paramenti. Pa so oskrbeli mašne plašče, kelih in obleke za strežnike. Vse so Ivanu Štantu že poslali.

Odlikovan laični misijonar iz Furlanije

V torek, 17. novembra, je bilo v Bresciji podeljeno odlikovanje laičnemu misijonarju Giuseppu Burgnichu. Ta mož je v misijonih že 20 let in vodi delavnico - šolo za mizarje.

Doma je iz Rude. Nagrada je vsenarodnega značaja in jo podeljuje ustanova »Cuore Amico« najboljši zaslužnim misijonarjem laikom, duhovnikom, sestram redovnicam.

Kot duhovniku je bilo odlikovanje podeljeno p. Ugu De Censi, ustanovitelju misijonske pobude v Matto Grosso (Brazilija), za sestre pa trem redovnicam, ki skupno štejejo 187 let dela v Indiji.

TV portret Vinka Vodopivca

Uredništvo za resno glasbo in balet slovenske televizije je v sredo, 11. novembra, pripravilo gledalcem drugega programa prijetno presenečenje. V eni najbolj gledanih oddaj v večernem času (ob 22. uri) so približe predstavili življenje in delo slovenskega duhovnika in skladatelja Vinka Vodopivca v zrcalni podobi pričevanj ljudi o tem pomembnem primorskem rojaku, narodnem buditelju ter predvsem izrednem človeku. Ob letošnji 40. obletnici smrti našega imenitnega rojaka je Televizija Slovenija že v napovedi enourne spominske oddaje, posvečene osebnosti, življenju in delu Vinka Vodopivca, zlasti opozorila na njegovo dušnopastirsko, narodnostno in kulturno delovanje od leta 1907 do njegove smrti, 29. julija 1952 v Kromberku.

V prispevku z naslovom Zaveden Slovenec in glasbeni samouk pritegne gledalca dejstvo, da je bilo 45-letno dušno pastirstvo Vinka Vodopivca v Kromberku povezano s časi, ko je bila slovenščina v primorskih krajih preganjana in z njo vsaka domoljubna misel. Župnik Vinko Vodopivec pa je vztrajno varoval svoj materin jezik, neomajno stal ne le na strani svojih faranov, temveč se postavil celo na njihovo čelo, bil njihov pravi ljudski pastir, in sicer v času, ko je bilo to najbolj nevarno. Po prvi svetovni vojni in njenem razdejanju je iz ruševin postavil več cerkva v kromberški župniji, v drugi vojni pa je odigral vlogo pravega primorskega Čedermaca.

Na podlagi posnetkov pevskega koncerta ob odkritju njegovega spomenika v Kromberku in ob sodelo-

vanju različnih ljudi, od zgodovinarjev do tistih, ki so Vinka Vodopivca še osebno poznali, je nastala zanimiva televizijska oddaja z naslovom Ljudski pastir in skladatelj. V njej so spregovorili o našem nepozabnem duhovniku, skadatelju in narodnem buditelju, njegov prijatelj, župnik v pokoju Jožko Kragelj, sedanji kromberški župnik p. Roman Motore, zgodovinarica Slavica Plahuta, glasbena pedagoginja Rozina Konjedic, muzikologinja Slavica Mlakar in drugi poznavalci Vodopivčevega življenja, ki se je raztezalo med zvestim služenjem Cerkev in Bogu.

Razstava razglednic in fotografij:

SOŠKA FRONTA

in slikarska razstava na temo: »KRAS«

Razstavljata: Andrej Kosič in Renzo Moreu

Doberdob, župnijska dvorana, od 15. do 30.11.1992

KONCERT KOMORNEGA ORKESTRA MESTA ŽILINE

Dirigent: Walter Attanasi

Tržič »Teatro Comunale«

3.12.1992 ob 20.30

Gorica »Teatro Verdi«

4.12.1992 ob 20.30

Čedad »Teatro Adelaide Ristori«

5.12.1992 ob 20.30

Org. Svet Slovenskih Organizacij

Razstava umetnika Re Moreua

Goriška se kar dobro zaveda svojega poslanstva v tem času krvavih homatij na Balkanu. Uvrstila se je v številne pobude za pomoč beguncem iz Hrvaške in BiH, npr. delo goriške Caritas s sedežem pri kapucinih, pa prizadevanje sester Čudodelne svetinje na Korzu za pomoč zlasti beguncem v Ajdovščini. V to vrsto teh pobud se je vključil tudi SSO z zamisljivo »Umetnost v duhu solidarnosti in miru«. Vrsta razstav raznih umetnikov naj spodbuja k solidarnosti in izkupiček od prodanih del naj gre za begunce.

Med pobudami v te namene je bila prva na vrsti razstava, ki jo je pripravil slikar Re Moreu v Katoliški knjigarni pretekli teden. Slikar je doma iz Ronk in se je uveljavil že na raznih samostojnih razstavah po svetu. To pot razstavlja v Katoliški knjigarni zelo veliko število svojih slik v raznih tehnikah in z različnimi motivi, posebno našega Krasa, pa tudi drugimi. Morje mu je npr. zelo pri srcu. Pa tudi verski motivi ne manjkajo. Umetnika in pa pobudo »Umetnost v duhu solidarnosti in miru« je predstavil Mario Pardini, ki je na koncu dodal še solo pesem Ave verum, saj je priznan solist.

Dobrodošlico in zahvalo je izrekla Marija Ferletič, predsednica SSO. Publika je bila raznolika, saj so prišli počastiti umetnika tako Slovenci kot Italijani. Razstava je pod pokroviteljstvom goriške občine v sode-

Re Moreau: Let dobrote

lovanju z Občinskim solidarnostnim odborom ter z agencijo Mondadori Mir Art, ki jo zastopa Nicola Miriello. Razstava je odprta v delovnem času knjigarne.

V okviru solidarnostne pobude so na programu še »Pregled mednarodne sodobne likovne umetnosti« z otvoritvijo 28. novembra, koncert orkestra iz mesta Žilina na Češkem dne 4. decembra v Verdijevem gledališču, sprehod z igrači po goriškem Korzu 22. novembra; udeležili se ga bodo otroci goriških šol, ki bodo igrače poklonili begunskim otrokom. Šolski okraj št. 14 ter UNICEF imata na programu koncert Orkestra TV Zagreb, Caritas in AGESCI pa Projekt za Tolmin.

KNJIŽNE NOVOSTI

Alenka Goljevšček

New Age in krščanstvo

Cerkev se že od svojega »rojstva« trudi oznanjati evangelij na ljudem čimbolj razumljiv način. V vseh časih sooča najrazličnejše dogodke in pojave z Jezusovimi besedami, zapisanimi v evangelijih. Prav gotovo predstavljajo za krščanstvo svojevrsten izziv moderna duhovna gibanja, znana pod angleško besede New Age.

Pisateljica in publicistka Alenka Goljevšček je vse te sodobne pojave motrila s krščanskega zornega kota in tako je nastala knjiga New Age in krščanstvo. Delo je nekakšen leksikon, ki predstavlja plejado omenjenih pojavov. Goljevščkova pa jih ne samo predstavlja, ampak jih sooča s krščansko mislijo. Obravnava jih spoštljivo ter na strpen način in z močjo argumentov. Verjetno bo delo zanimalo tudi vas, saj se boste prej ali slej srečali s člani raznih sekt, ali pa morali zavzeti stališče do astrologije ali branja horoskopov, odgovoriti vašemu sinu ali hčerki na vprašanje o klicanju duhov, jogi, magiji ali alternativni znanosti...

Narte Velikonja

Višarska polena

Slovenski kulturni prostor je od konca oktobra bogatejši za izid dela »romantične kriminalke« Višarska polena priznanega primorskega pisatelja Narteje Velikonje. Avtor, rojen 8. junija 1891 v Dolu (danes Predmeja) pri Otlici na Vipavskem in zadnjih petdeset let v domovini namerno preziran in pozabljen, je napisal vrsto povesti, ki so jih Slovenci vedno brali z velikim užitek. Velikonjeva Višarska polena je izdala Mohorjeva družba v Celju, velja pa za eno njegovih pomembnejših prozskih besedil; literarni kritiki jih označujejo celo za »romantično kriminalko«, saj bralcem nudijo obilo zavzetega, napetega in obenem prijetnega branja.

Potem ko so ga boljševiski obsodili na smrt in ustrelili že po koncu druge svetovne vojne, 25. junija 1945, javno kulturno zgodovino pisje v Sloveniji za Narteje Velikonjo ni smelo vedeti polnih 45 let. V zadnjem času ga spet omenjajo, naš nepozabni primorski rojak se vnovič vrača v slovenski javni spomin in v slovensko književnost, v kateri mu brez dvoma pripada pomembno mesto.

V svoji lanski knjižni zbirki je Goriška Mohorjeva družba izdala knjigo Ljudje in zanke, odlomke iz dveh knjižnih izdaj Velikonjevih novel, ki sta izšli v Argentini. Izbor je pripravila univ. prof. dr. Helga Glušičeva. Zdaj bodo bralci prav gotovo radi segli po Velikonjevih Višarskih polenih, ki sicer sodijo med starejša, a zato nič manj privlačna knjižna dela.

Stanko Janežič

Na razpotju

Binom »duhovnik in pisatelj« se je v slovenski zgodovini zelo pogosto pojavljal, danes pa vse manj. Zato je toliko bolj razveseljivo, da je duhovnik, profesor teologije, ekumenski delavec in plodovit pesnik Stanko Janežič izdal knjigo novel in črtic z naslovom Na razpotju. Delo opisuje dijaško in študentsko življenje. Pisatelj ga je napisal že pred leti ter vanj položil marsikatero zgodbo lastnega življenja in življenja, ki ga je

spoznaval kot študentski duhovnik... Skratka knjiga o težavi odločitve in veselja nad sposobnostjo darovanja za druge, saj pravi junak ene izmed zgodb: »Lepa je ljubezen, a najlepša, najvrednejša je tista, ki jo ožarja žrtev«.

Spoznajte Slovenijo

Pred dnevi so v Ljubljani predstavili zanimivo knjigo Spoznajte Slovenijo, ki je izšla v sodelovanju Cankarjeve založbe in Ministrstva za informiranje Republike Slovenije. Delo je pomemben prispevek k promociji mlade samostojne in neodvisne države Slovenije in je namenjena predvsem tujcem, zato je, razen v slovenščini, na voljo še v treh jezikih: nemščini, italijanščini in angleščini. Na njeni predstavitvi je minister za informiranje Jelko Kacin dejal, da knjiga presega okvir običajnih brošur, ki so znane v svetu.

V desetih poglavjih je trinajst avtorjev prikazalo geografsko umeščenost Slovenije, ljudi v njej, posebno poglavje je namenjeno procesu osamosvajanja, gospodarski obnovi, kulturno-zgodovinskimi znamenitostim dežele, najzanimivejšim slovenskim mestom, turizmu, športu in Sloveniji, kot jo vidijo tujci. Na koncu so še osnovni podatki in informacije o tujih predstavništvih v Sloveniji in slovenskih v tujini. Bogato ilustrirana knjiga je po Kacinovih besedah eden od sestavnih delov palete informativno-propagandnih gradiv slovenske vlade, namenjenih vsestranski predstavitvi Slovenije Evropi in svetu.

Mladika

Nova številka Mladike ima uvodnik posvečen volitvam v Sloveniji in protislovenski gonji v Trstu, ki je povezana s polemikami o Osimskih sporazumih. Sledi daljša pesnitev, ki jo je iz daljne Japonske poslal tamkajšnji misijonar in pesnik p. Vladimir Kos in ki nosi naslov »Pozdravi mi Slovenijo, o veter!«. Dalje lahko preberemo novelo Brune Pertot »Podobe iz kavinih sesedkov«. Tomaž Simčič se v svojem prispevku spominja stoletnice rojstva skladatelja Marija Kogoj, Saša Martelanc pa nekdanjega glasila Slovenskega kulturnega kluba »Slovenska misel«, v katerem je bilo že pred petintridesetimi leti možno prebrati prispevke, ki so izražali željo po samostojni slovenski državi.

Za bralce Mladike je prof. Zora Tavčar intervjuvala etnologinjo dr. Branko Sušnik, ki živi in dela v Paragvaju. Seveda tudi tokrat niso izostale Mladikine tradicionalne rubrike, kot so Antena, Pod črto, Mogoče ne veste, da..., Čuk na Obelisku. Veliko je tudi ocen o literarnih in likovnih delih ter razstavah. Priložnost imamo tudi, da se seznamimo z delovanjem knjižnice Dušana Černeta.

Na koncu naj omenimo mladinsko prilogo Rast, ki je tokrat zopet izšla na osmih straneh in ki je polna zanimivih prispevkov mladih.

Med revijami

Izšel je Celovski zvon, sept. 1992. Vsebina: leposlovje (A. Rebula, Dnevnik 1970); domača in svetovna misel (T. Kermauner, Zborovsko petje ali polilog), iz sveta umetnosti (Documenta, Spomini na pesnika I. Hribovska), na mejah Slovenije (A. Rot, Počutil sem se kot apostol, V. Bevc, Glas Amerike), potem so še reportaže in recenzije.

Ognjišče redno izhaja vsak mesec in je polno lepega, posebno za mlade.

Novogoriška Srečanja so prav tako izšla z leposlovnimi, gospodarskimi, umetniškimi prispevki.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE GORICA

CECILIJANKA '92

34. revija goriških pevskih zborov

Sodelujejo tudi zbori iz Tržaške in Videmske pokrajine, Slovenije in Koroške.

Letošnja Cecilijanka, pod pokroviteljstvom goriške občine in pokrajine, je posvečena skladateljema Vinku Vodopivcu in Mirku Fileju ob 40. in 30. obletnici njune smrti.

GORICA - KATOLIŠKI DOM

Sobota, 21. novembra 1992, ob 20.30
Nedelja, 22. novembra 1992, ob 16. uri

Letošnja revija pevskih zborov Cecilijanka posvečena Vinku Vodopivcu in Mirku Fileju

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice prireja že 34. revijo pevskih zborov Cecilijanko, ki je letos posvečena skladateljema Vinku Vodopivcu in Mirku Fileju ob 40. in 30. obletnici njune smrti. Poleg goriških sodelujejo tudi zbori iz Tržaške in Videmske pokrajine ter Koroške in Slovenije. Cecilijanka se bo vršila v soboto, 21. in nedeljo, 22. novembra, v Katoliškem domu v Gorici.

Skupno nastopa 22 zborov, in sicer v soboto moški zbor Štmaver (Gabrijel Devetak), mešani Pod lipo iz Benečije (Nino Špehonja), moški zbor »Jezero« iz Doberdoba (Marij Pavlica), pevška skupina »Sovodenjska dekleta« (Sonja Pelicon), mešani zbor »Štandrež« (Valentina Pavio), ženski zbor »Gabriel Faure« iz Romansa (Orlando Dipiazza), moški »Skala« iz Gabrij (Rozina Konjedic), Obirski ženski oktet iz Koroške (Janez Bole), mešani iz Vrtojbe (Zdravko Leban), dekliški »Alenka« iz Števerjana (Anka Černic) in mešani »Rupa-Peč« (Zdravko Klanjšček).

V nedeljo pa bodo nastopili mešani zbor »Lojze Bratuž« (Stanko Je-

ricijo), moški »Soča« iz Nove Gorice (Marjan Ciglič), mešani Bilje-Orehovlje-Miren (Andrej Budin), moški »Mirko Filej« (Zdravko Klanjšček), Višarski kvintet iz Ukev (Anna Maria Missoni), mešani Podgora (Mirko Špacapan), moški Fantje izpod Grmade (Ivo Kralj), gruppo corale Tarvisio iz Trbiža, (Anna Maria Missoni), mešani »F.B. Sedej« iz Števerjana (Tomaž Tozon), dekliški zbor Devin (Herman Antonič) in mešani »Hrast« iz Doberdoba (Hilarij Lavrenčič).

Združeni moški zbor bo pod vodstvom Zdravka Klanjščka zapel Vodopivčeve Žabe.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
GLASBENA MATICA

Koncertna sezona 1992/93

Katoliški dom - Nedelja, 29.11.1992

Marij Kogoj
Skladbe za zbor in scenska glasba **Kraljestvo palčkov**
Zbor Jakobus Gallus iz Trsta
Stojan Kuret, dirigent

Stolna cerkev - Nedelja, 20.12.1992

Concertus ottoni Arena di Verona
Silvio Micheli, dirigent
Purcell, Händel, Bach, Wagner, Tomasi

Kulturni dom - Petek, 12.2.1993

Dva klavirja Beatrice Zonta - Vesna Zuppin
Clementi, Schumann, Kogoj, Martinù, Lutoslawski, Gelmetti.

Cerkev sv. Ivana - Četrtek, 4.3.1993

Olivier Messiaen **Quatour pour la Fin du Temps**
Vera Belič, violina - Jure Jenko, klarinet - Andrej Petrač, violončelo - Vladimir Mlinarič, klavir

Cerkev sv. Ignacija - Sobota, 27.3.1993

Georg Friedrich Händel **Mesija** oratorij za soli, zbor in orkester
Veronika Fink, sopran - Bernarda Fink, alt - Branko Robinšak, tenor - Marko Fink, bas
Slovenski komorni zbor - Slovenski komorni orkester
Mirko Cuderman, dirigent

Kulturni dom - Sreda, 7.4.1993

Solisti Filharmonije iz Minska
Jurij Likin, oboa - Sergej Gromov, violina - Ilija Žukovski, violončelo - Jurij Gildjuk, klavir
Mendelssohn, Gazelova, Dječevov, Rachamaninov, Falik

Sovodenjci so praznovali sv. Martina

Sovodenjci so ohranili živo tradicijo praznovanja sv. Martina. Vsako leto se zberejo pri slovesni sv. maši in ofru, ki jima sledi vesela družabnost na trgu pri cerkvi. Letošnje praznovanje cerkvenega zavetnika pa je bilo posebno slovesno. Po dveh mesecih obnovenih del so Sovodenjci lahko ponovno obhajali službo božjo v svoji lepi cerkvi. Za to gre predvsem zasluga g. župniku Marjanu Markežiču, ki je vodil vsa ta dela. Tako so se mu Sovodenjci med mašo zahvalili:

Predstavljam si, da mi je dan ves današnji dan, da ga prebijem v samoti, na vrhu gore, da lahko v tišini premislim in se zahvalim. Vidim našega župnika, kako si želi opraviti naš skupni dom.

Hvala ti, Gospod, da si mu dal to željo. Vidim koliko načrtov, koliko priprav je bilo potrebnih.

Hvala ti, Gospod, da si mu pomagal, da je to čimprej opravil. Vidim, kako je vesel, ko je delo steklo.

Hvala ti, Gospod, da si mu dal to veselje, čeprav je vedel, da bo še veliko težav. Vidim, kako vsak dan, ob vsaki uri pomaga zidarjem, električistom, pleskarjem.

Hvala za vse sposobnosti, ki si mu jih dal. Vidim, kako vsak večer utrujen opravlja tvojo daritev in se ti zahvaljuje za opravljeno delo. Vse to vidim in sem ti hvaležni Gospod, da si nam poslal v našo vas tega svojega služabnika.

Ko se vrnem v dolino, sklenem, da mu v imenu vseh župljanov izrečem iskrena hvala.

Obenem pa te srčno prosim: Ohrani ga pri zdravju!

Nam pa daj moči, da mu bomo znali vračati zvestobo za zvestobo, velikodušnost za velikodušnost, dobroto za dobroto.

ŠPORT

Odbojka - Moška C2 liga

3. KOLO

Olympia CDR Gorica
Flebus Povoletto

3:1 (14:16, 15:6, 15:8, 16:14)

Olympia: Terpin S., A. in J., Šfili-goj G. in B., Vogrič A. in M., Hlede, Petejan, Dornik, Devetak, Povše.

Goriška Olympia ostaja na vrhu lestvice tudi po dvoboju z nevarno ekipo iz Povoletta; slovenska ekipa se je izkazala kot bolj uigrana in je znala vsiliti nasprotniku svoj ritem igre.

V prvem setu so domačini hitro povedli z 10:3, nato pa so popustili v koncentraciji in nasprotnikov blok ja začel nizati točke; proti koncu seta je tudi nekaj dvomljivih sodniških odločitev pripomoglo k temu, da so gostje povedli. V drugem in tretjem nizu so naši igrali zbrano in agresivno ter so držali vaje igre stalno v svojih rokah, zato pa je bil četrti niz mnogo bolj napet. Olympia je zaradi slabega sprejema morala zasledovati goste, ki so povedli s 14:10; v odločilnih trenutkih pa je uspelo našim z dobro obrambo nadoknaditi razliko in osvojiti tekmo.

(Igor Povše)

Zahvala

Slovensko pastoralno središče v Trstu se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način sodelovali pri pripravi in izvedbi »Hvaležnice 92« v stolnici Sv. Justa v nedeljo 15. 11. ob 16. uri.

Še nekaj o Janku Vojku

O Stanku Vojku Premrlu smo si med vojno Primorci ustvarili neke vrste legendo. Slišali smo o njegovih napadih na italijanske vojake, o njegovih podvigih tu in tam; nazadnje še o njegovi zagonetni smrti pri partizanih, ki še vedno ni razčiščena. To je ena plat njegove osebnosti, ki jo je osvetlila njegova sestra Radoslava v knjigi Moj brat Janko Vojko. Na to legendarno plat je navezal svoje besede tudi prof. Tomaž Pavšič ob predstavitvi knjige o Vojku v Kato-liški knjigarni.

Toda je še neka druga plat v osebnosti Vojkovi, ki je Pavšič ni omenil, sestra Radoslava pa jo omenja le mimogrede. Gre za likvidacije tako imenovanih »ovaduhov«. »Nič nismo vedeli, da je Janko v noči med 10. in 11. aprilom (1942) napadel dva slovenska ovaduha iz Vrhpolja pri Vipavi...« (str. 60). Potem se k temu spravi še enkrat. »Moliš, se boriš in, nujno, pobijaš sovražnike svojega naroda in tudi, domače izdajalce...« (str. 101). Za kaj je pravzaprav šlo? Vrhpoljci in okoličani na ta dogodek niso pozabili in Vojkova podoba med njimi ni tako legendarna kot pri drugih Primorcih. Da dogodek osvetlimo, smo se obrnili na družino Lavrenčičevih iz Vrhpolja, ki je bila prizadeta. Menimo, da je prav, da se resnica ve in pove.

V Vrhpolju je živel Andrej Lavrenčič z družino v hiši nekoliko na samem. Družina je bila številna, vseh otrok je bilo 12. Oče je bil občinski obhodnik v Vipavi (messo guardia comunale). Z družino Premrlovih v Šembidu so se poznali, posebno še sin Jurij, ki je bil z Jankom istih let (r. 1923). Jurij je bil nekaj let tudi v goriškem malem semenišču, nato pa je odstopil in se zaposlil na matičnem uradu v Vipavi; pomagal je tudi pri Kmečki posojilnici. Oče in sin sta torej oba bila v službi na občini. Takrat se je oglašal tajni partizanski radio, ki je vpil: »Vse v službi Italijanov bomo pobili.« Pri Lavrenčičevih sta bila dva v občinski službi, to je pri Italijanih. Kaj bo z njima? Vprašal sem, ali so dobili kako grozilno pismo, kak opomin.

»Nič tega,« so mi pojasnili. Pa je prišel usodni večer 10. aprila. Družina Lavrenčičeva je bila vsa zbrana doma, najmlajši so se odpravljali spat, saj je bila ura 7.30 zvečer. Takrat obkolijo hišo partizani, bilo jih je 12. Jurij slučajno stopi ven na dvorišče. Takoj ga obkolijo trije oboroženi partizani, trije stopijo v hišo, šest jih zastraži hišo od zunaj. V hišo stopi Janko: »Vsi tiho!«

Oče se umakne iz hiše in za njim streljajo, toda beži in je ranjen v glavo. Tudi na sina Jurija streljajo in ranijo v prsi. Po pomoti ranijo tudi enega svojih. Prepričani, da so opravili z »ovaduh«, se umaknejo in zbežijo.

Ob streljanju nastane alarm. Oče se ranjen vrne v hišo, tudi Jurij je ranjen, a še živ. Pride zdravnik in ga za silo obveže. Prepeljejo ga v bolnico v Gorico, kjer pa zaradi izkravitve umre. Oče je laže ranjen in ga obvežejo.

Naslednje dni Italijani hišo zastražijo, a vsi se zavedajo, da nevarnost ostaja. Zato se oče preseli v Reggio Emilio, kjer dobi službo in žena z otroki pride za njim.

Po 8. septembru 1943 se družina vrne domov razen očeta, ki se ustavi v Gorici. Spomladi 1944 se vrne tudi oče. V gorenji Vipavski dolini so namreč Nemci z Mongolci, toda ponoči so po vaseh gospodarji partizani. Neke noči meseca oktobra se pojavijo pri Lavrenčičevih. »Potrebujemo človeka, ki zna uporabljati pisalni stroj.« S to pretvezo odvedejo očeta Andreja na Predmejo. Tam ga zaprejo in sodijo. Po treh dneh pa ga oprostijo vsega in izpustijo. Torej na smrt obsojen »ovaduh« je nedolžen.

Andrej z družino živi dalje v Vrhpolju do maja 1945, ko se umakne v Gorico kot toliko drugih Vipavcev tiste dni; z njim grede večji otroci, žena pa ostane doma. V Gorici se zaposli kot cerkovnik pri Srcu Jezusovem, pozneje pa kot sluga na slovenski osnovni šoli v ulici Croce. Leta 1952 pride za njim v Gorico žena Ivanka z najmlajšimi otroki.

To je zgodba »ovaduha« Andreja Lavrenčiča in njegove družine.

***

Tu se seveda poraja nič koliko vprašanj. Kdo je sklenil, naj se likvidira oče Andrej in sin Jurij? Zakaj? Janko Vojko, ki je Jurija poznal, je verjel v krivdo očeta Andreja in sina Jurija? Ali je moral z njima obračunati na ukaz? Ali je bil to edini primer, v katerega se je zapletel ali so bili še drugi? Porajajo se vprašanja, ki naj nanje skuša odgovoriti kak zgodovinar z dokumenti v roki. Tu je le en primer, ki priča, kakšna je bila tista zmedena leta »partizanska pravica«.

Ko sem se za ta primer zanimal, mi ni šlo, da bi jemal Vojku Premrlu ugled, šlo mi je le za resnico, za resnico tudi o družini Andreja Lavrenčiča. **K. Humar**

TRST

Mednarodno pravno varstvo narodnih manjšin

Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček iz Trsta bo priredil v torek, 24. novembra, zanimivo okroglo mizo o novostih v mednarodnem pravu glede varstva narodnih manjšin. Za to priložnost je povabil nekaj uglednih gostov.

Nekdanji dolgoletni senator Južnotirolske ljudske stranke dr. Karl Mitterdorfer bo kot predsednik Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti predstavil predlog mednarodne konvencije o temeljnih pravicah narodnih manjšin v Evropi, ki obsega najnovejša določila, ki danes sodijo v »evropski standard« zaščite.

Sodelovka Wirtschafts-Sozialinstituta iz Bocna dr. Nicoletta Bucher bo predstavila najnovejšo mednarodno listino o manjšinskih pravicah. Dr. Rudi Vouk, ki za Narodni svet koroških Slovencev preučuje to problematiko, pa bo spregovoril o tem, kako v posameznih državah zagotavljajo zastopstvo manjšin v izvoljenih zakonodajnih in upravnih telesih.

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar bo opozoril na to, kako se pri nas soočamo s to problematiko, večer pa bo vodil predsednik Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček, dr. Rafko Dolhar.

Referati in razprava bodo v italijanščini in slovenščini. Okrogla miza bo, kot rečeno, v torek, 24. novembra, ob 18.30 v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu.

Škofijski pastoralni svet

Cerkveni zakonik določa, da se v posameznih škofijah sestavi, kolikor to svetujejo pastoralne potrebe, pastoralni svet, katerega naloga je, da pod oblastjo škofa raziskuje in pretresa, kar zadeva pastoralne dejavnosti v škofiji in glede njih predlaga praktične sklepe (Kan. 511). Ta določitev je sad zadnjega koncila.

Tako smo imeli vsa ta leta v Trstu šk. past. svet, pri katerem so sodelovali tudi Slovenci. Sedaj so v teku priprave na volitve za nov pastoralni svet, ker je dosedanjemu iztekel mandat.

Kdo izmed Slovencev bo izvoljen? ali bodo vsi izvoljeni, čeprav z žrtvami, radi sodelovali pri novem svetu?

Večkrat je bilo slišati tožbe naših ljudi, da se v svetu veliko in težko govori in da tega vsi ne razumejo; da je razpravljanje izguba časa; da se v svetu nikoli ne govori o naših vprašanjih in zadevah; da ne pride do konkretnih sklepov; in še bi lahko naštevali.

Slovenci smo poklicani, da sodelujemo pri skupnih zadevah in damo svoj glas. To delo res ni lahko in včasih zahteva precejšen trud. Ali se bomo temu odrekli in dopustili, da bodo drugi nosili odgovornost za nas? Ali so slovenski člani sveta kdaj predlagali, da bi v svetu razpravljali o kakšnem problemu, ki zadeva prav Slovence?

Tisti, ki boste izvoljeni, ne izogibajte se zaupanju, ki ga imajo ljudje do vas! **I.šk.**

Prosek

Po treh mesecih pridnega dela je furlansko podjetje obnovilo našo župno cerkev. Zdaj so slike vidne tudi ob oblačnem vremenu. Ko pride človek v cerkev in se radovedno ustavi, mora priznati, da se v njej lepo počuti, ker uživa lepoto, ki jo je umet-

nik vliil v slike pred 70 leti. Ko smo lahko imeli vse obrede v naši cerkvi, smo povabili škofovega vikarja g. Franca Vončina, ki nam je med slovesno mašo povedal, da so naši predniki zgradili cerkev iz kamna, a da zdaj bo treba graditi cerkev iz ljudi s tem, da se med sabo razumemo, podpiramo in ljubimo s pomočjo sv. zakramentov in molitve, posebno z obhajanjem presv. Evharistije. Petje s kora in razsvetljava sta poudarjali veselje naše župnije. Isti dan, 8. nov., smo obhajali hvaležnico: otroci so med darovanjem prinesli poljske pridelke: grozdje, orehe, zelenjavo, krompir in hruške itd. Mislim, da niso pozabili nobenega zemeljskega sadu. Vse to so priskrbele požrtvovalne osebe, ki se zavedajo, da vse prihaja od Boga. Tri dni kasneje smo imeli vaški praznik sv. Martina, ki je zavetnik naše župnije. Zjutraj in popoldne je bila sv. maša. Pri jutranji maši so manjkali otroci, čeprav so si šli iz šole ogledat stojnice. Verjetno so odgovorni prepričani, da sv. maša ne spada h kulturi, stojnice pa. Obisk sv. maš je bil zadovoljiv: vsi so se čudili mojstru, ki je zmozel take slike, ki so lahko v ponos cerkvi in fari. Po drugi sv. maši nam je trobilna skupina iz Ricmanj pripravila celovečerni koncert. Mislim, da je njeno izvajanje bilo na visoki ravni in smo jim zares hvaležni za uro umetniškega uživanja. **Bogatec K.**

Mladinski Krožek »Dolina« prireja v svojih prostorih dne 22. novembra 1992 ob 16. uri postavitev spominske plošče pokojnemu župniku Albinu Grmeku.

S to proslavo se hoče župnijska skupnost oddolžiti za vse njegove zasluge v tolikih letih delovanja v Dolini.

Poimenovanju bo sledil kulturni program s petjem moškega zbora V. Vodnik, govorom in nastopom otrok dolinske osnovne šole P. Voranc.

Vabljeni so vsi, ki so ga poznali in spoštovali!

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar je na seji deželnega tajništva SSK v Nabrežini dne 12. nov. sporočil strankinemu vodstvu, da zapušča mesto deželnega svetovalca zaradi zelo zahtevnih poklicnih obveznosti, ki jih je prevzel kot odgovorni urednik prenovljenega Primorskega dnevnika-Republike.

Tržaški pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti negativno ocenjuje resolucijo, ki jo je odobril tržaški občinski svet o tako imenovani reviziji osimskih sporazumov. Gre za površen in celo protisloven dokument, iz katerega izžarevajo predvsem revanšistične skomine, pozablja pa na realne probleme, med katerimi je tudi neurejen položaj Slovencev v Italiji. Slovenska skupnost poudarja, da je pravična zaščita slovenske manjšine v Italiji bistvenega pomena tudi za sožitje na tem obmejnem prostoru in za dobrososedske odnose z Republiko Slovenijo ter zato ponovno poziva krajevne in vsedrjavne oblasti, naj se odgovorno lotijo tega vprašanja. Dokler Italija tega ne bo storila, nima niti moralne pravice, da postavlja zahteve glede italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem.

Seja Sindikata slovenske šole

Kot smo že poročali, je na zadnji seji Sindikata slovenske šole - Tajništvo Gorica odbor zavzel spodaj navedeno stališče, s katerim se pridružuje stavkovnemu gibanju vsedravnega šolskega sindikata SNALS, ker ni prišlo do obnovitve delovne pogodbe, ki je zapadla leta 1990, in ker so novi finančni ukrepi hudo prizadeli šolsko področje in osebje. Protestno gibanje se bo odvijalo tako: vodstveno in neučno osebje naj za nedoločeni čas ne opravlja nadurnega dela; učno osebje naj se vzdrži vsakega prostovoljnega dodatnega dela; učno osebje naj ne organizira in spremlja šolskih izletov in ekskurzij; vodstveno, učno in neučno osebje naj se vzdrži sej v izvoljenih svetih.

Čeprav se je o zavzemanjih za avtonomijo Slovenske sekcije ITI že dosti pisalo, kljub temu na kratko

ponazorimo današnjo situacijo. Na isti seji je predsednik Konzulte, ki je tudi član SSS, poročal, da je o zadevi imel razgovor tudi s šolskim skrbnikom, ki se je zavzel, da bo problem predočil kabinetu ministerstva za šolstvo, ki je za to pristojen. S tem da država ne izvaja predpisov zakona 1012, krši zakon. Zato sta Konzulta in Sindikat slovenske šole ubrala še drugo, in sicer legalno pot, po kateri naj pride do osamosvojitve zavoda. Zbira se dokumentacija za odvetnika, ki je zadolžen, da sproži in reši vprašanje po legalni poti.

Goriški SSS vabi šolsko osebje (tudi bivše) na večerjo, na kateri bo odbor izkazal priznanje letošnjim šolskim upokojencem. Srečanje bo v petek, 4. dec., ob 19.45 Pri Francetu v Sovodnjah. Prijave sprejemajo odborniki najkasneje do 1. dec.

SI

Pastoralni načrt goriške nadškofije za leto 1992-93

Načrt, ki sta ga pripravila duhovniški in pastoralni svet in ga je potrdil g. nadškof, je posvečen krščanski družini. Vse desetletje ga bomo proučevali in ga skušali tudi uveljavljati v življenju.

Posvetili ga bomo družini, ker ima ta neprecenljivo važnost pri vzgoji človeka, ker ob tolikih kvarnih vplivih potrebuje pomoči Cerkev, ker je le graditev družine na božji postavi trdna opora za pravo srečo.

V ta namen je g. nadškof napisal svojim vernikom tudi pastirsko pismo, ki nosi naslov: »In so po hišah vsak dan učili in oznanjali Jezusa Kristusa« (Ad 5,41). Z njim hoče vernike spodbuditi, da bi naše družine kar najbolj doživljale in živele zakrament sv. zakona. V teh letih naj bi poglobili vzgojo mladih za ustanovitev družin in članov že obstoječih družin po dekanijah. A središče te vzgoje mora biti župnija, kjer dobi družina pomoč za življenje po veri in tudi spodbudo za karitativno delo. Vse to naj v župniji vodi in ure-

sničuje župnijski pastoralni svet, ki ga tako priporoča zadnji koncil.

fm

Čestitke

Družino Sirk na Plešivem je s svojim rojstvom razveselil mali

MITJA

Njegovega prihoda se veselijo tudi pranona Anastazija, noni Hema in Bazilka, nono Venko ter družine Bužinel, Tul, Antonič in Soban.

1.300 gledalcev v Katoliškem domu v Gorici za spevoigro Srce in denar

Prve štiri uprizoritve spevoigre Srce in denar v Katoliškem domu v Gorici so zabeležile rekordno število obiskovalcev. Skupno jih je bilo 1.300, kar je za goriške razmere gotovo precej nenavaden pojav. Vsekakor zelo razveseljivo dejstvo. Običajno tarnamo, da je udeležba na raznih prireditvah preskromna.

Velik in navdušen odziv publike je najotipljivejši dokaz o pravilnosti odločitve Zveze slovenske katoliške prosvete za Vodopivčevu spevoigro Srce in denar, ki je sicer predstavljena v razširjeni obliki tako po tekstovni kot glasbeni plati. Resno, združeno in strokovno delo se vedno obrestuje.

Bazilka Štanta s svojimi učenci

besedo in predvsem občutek pristnega prijateljskega odnosa. Medjavas ji bo ostala globoko hvaležna.

Draga Bazilka, na plošči, ki spominja poimenovanje šole po tvojemu očetu Josipu, bi moralo biti vklesano tudi tvoje ime. Če do tega ne bo prišlo, bo pa gotovo ostal vklesan spomin v srcih nas vseh, ki smo bili deležni tvoje toplote in tvoje enkratne osebnosti. Hvala Ti in Bog povrni.

M. Soban

obvestila

Slovensko karitativno društvo »SLO-KAD«, vabi člane, prijatelje, vse, ki so sodelovali v kolonijah od leta 1947 do letos, vse, ki ljubijo našo mladino Na redni občni zbor v nedeljo, 22. novembra, v Slomškovem domu v Bazovici od 15.30 v prvem sklicanju in ob 16. uri v drugem sklicanju.

Slomškov dom v Bazovici se pripravljajo na Slomškovo proslavo, ki bo v nedeljo, 29. novembra. Slavnostni govornik bo pisatelj Alojz Rebula, ki je spisal čudovito življenje našega svetniškega škofa »Pastir prihodnosti«. Pel bo mladinski zbor z Opčin. Slomšek se je rodil 26. novembra 1800.

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu bo svoj prihodnji ponedeljkov večer 23. novembra 92 posvetilo spominu glasbenika Marija Kogojca. O njem in njegovih delih bo ob glasbenih ilustracijah sodelavcev spregovoril tržaški skladatelj Fabio Nieder, o ljubljanskem simpoziju o Kogojcu pa bo govoril Pavle Merku. Začetek ob 20.30.

Silvestrovanje bo tudi letos v telovadnici pri Katoliškem domu. Vabljeni!

P.D. Mačkolje vabi v soboto 21. novembra na ogled igre: **Mi sejemo**, ki jo bo uprizorila dramska skupina KD »Domovina« iz Ospa.

Pričetek ob 20. uri v Srenjski hiši v Mačkoljah. Toplo vabljeni.

ZKO Nova Gorica in KS Dobrovo, Kojško in Medana prirejajo **Gradnikove večere '92** v četrtek, 19., petek, 20. in soboto, 21. novembra na Gradu Dobrovo v Goriških Brdih.

Zahvala

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice se zahvaljuje vsem, ki sodelujejo pri spevoigri Srce in denar in tistim, ki so pobudo podprli.

radio

Ljudski radio Radio Trst A

»TEDNIK LJUDSKEGA RADIA GORICA«

Četrtek ob 20.30

Nedelja ob 19.30 (ponovitev)

Naslovi:

- Skupen organ Slovencev v Italiji je najnost
- Milošević pripravlja balkansko vojno
- Bodo volilci v Sloveniji podprli previdnost ali drznost?
- Nov »Primorski dnevnik« pударjeno matično obarvan

DAROVI

Za barvna okna v Bazovici: Emi Cernivec 10.000, Marija Frncova ob zlati poroki brata Rudolfa in Zdenke Totnove 100.000, Dora Zivic ob obletnici mame Marije 300.000 lir.

Za cerkev v Ricmanjih: Bernarda Kuret v spomin pok. staršev 50.000, Marčela Vatovec v spomin pok. moža Feliceja 50.000 lir.

Za kapelo sv. Leopolda: Ana Furlan 10.000, Štefka Lukežič 30.000, Tanja Prinčič in Sonja Štubelj ob 9. obletnici smrti Ivanke Furlan 50.000, E.P., Trst v spomin Ivanke Furlan 50.000, E.P., Trst, v spomin pok. Zore Piščanc ob 3. obletnici smrti 50.000, družina Valetič v spomin pok. mame Olge 100.000, družina Vittine v spomin pok. brata Romana 100.000 lir.

Za katoliški tisk: »Ukovska dekleta« 100.000 lir.

Za begunce iz BiH: J.K. v spomin pok. Olge Špilar, vd. Pertot 50.000, N.M. v spomin pok. Bazilke Štanta 20.000, Dorica Filipčič ob prvi obletnici smrti Franke Ferletič 50.000, Sandra Favento v spomin Marije Oberti 200.000 lir.

Za popravilo slivenske cerkve: v spomin na pok. g. Marijo Bobek daruje Anica z družino 50.000, v isti namen daruje Irma Legiša 20.000 lir.

Za odsek Slovenske Vincencijeve konference pri Sv. Ivanu v Trstu: v spomin na drago Justino Vatta darujeta Ksenija Levak in Gojmir Budal 50.000 lir.

Za misijon P. Kosa: Berta Vremec v spomin na svoje drage 50.000; Pepka Škerlavaj v spomin na Karlo Vremec - Bombač 20.000; N.N. 50.000; N.N. 50.000 lir.

Za slov. misijonarje: Sv. Ivan Go 80.000; župnija Kontovel 160.000; K.C. 50.000; N.N. 100.000 lir.

Za mis. Klementa Paljka: N.N. 100.000 lir.

Za cerkev na Peči: Albina in Srečko Florenin namesto cvetja na grob Sesta Uliana 40.000 lir.

Za moški zbor »M. Filej«: ob 5. obletnici nepozabnega Viktorja N.N. 400.000 lir.

Ob 5. obletnici smrti dragega Viktorja Prašnika daruje Mirjam: za cekev Sv. Ivana Go 50.000; za slov. Karitas 50.000; za Oder 90 50.000; za Dom srečanja na Višarjah 100.000 lir (skupaj 250.000 lir).

Za Zavod sv. Družine: župljani iz Sovodenj, Rupe, Gaberij in Štandreža ob praznovanju Hvaležnice so nas osrečili z lepimi sadeži zemlje in pridnih delavnih rok. Vsem naj dobri Bog bogato povrne.

Vsem podpornikom našega lista in drugim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Zahvala

V soboto, 14. novembra, smo položili k večnemu počitku našo drago

BAZILKO ŠTANTA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so se od nje poslovili, posebno gg. Gianiniju in J. Markuži, g. Miru Tavčarju in zboru Fantje izpod Grmade.

Bratrance in sestrične

Medjavas, Štivan, Jamlje, Praga, Bergamo

Sporod do 22. od 28. novembra 1992

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.00 Mladinski oder: »Bistrica Kalščica«. 10.50 Boris Kobal in Sergej Verč v satiričnem kabaretu »Prežganka«. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Edvard Kocbek in njegov čas. 15.30 Šport in glasba.

Ponedeljek: 8.10 Jugoslavija 1941 - 1945. 8.40 Slovenska lahka glasba. 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Odrpta knjiga. Ivo Andrić: »Most na Drini«. 12.00 Okno na Arbat. 12.40 Mladinski zbor Vesela pomlad vodi Franc Pohajač. 13.20 Gospodarska problematika. 14.10 Otroški kotichek: »Svet za zaveso«.

Torek: 8.10 Alpe-Jadran (ponovitev). 8.40 Slovenska lahka glasba. 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Odrpta knjiga. Ivo Andrić: »Most na Drini«. 12.00 Otrok in igra. 12.40 Dekliški zbor Vesela pomlad vodi Franc Pohajač. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Aktualnosti. 16.00 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 »Bajke in povesti o Slovincih«.

Sreda: 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev (ponovitev). 9.15 Pesmi nove dobe »New Age«. 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Odrpta knjiga. Ivo Andrić: »Most na Drini«. 12.40 Oktet Vrtnica iz Nove Gorice; umetniški vodja Alenka Saksida. 13.20 Krajevne stvarnosti: »Na goriškem valu«. 15.30 Mladi val.

Četrtek: 8.10 Trst, december 1941. 9.15 Pesmi nove dobe »New Age«. 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Odrpta knjiga. Ivo Andrić: »Most na Drini«. 12.00 V deželi čarobne palice. 12.40 Oktet iz Nove Gorice; umetniški vodja Alenka Saksida. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Dvignjena zavesa. 15.30 Mladi val.

Petek: 8.10 Razglednice iz Španije. 8.35 Slovenska lahka glasba. 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Odrpta knjiga. Ivo Andrić: »Most na Drini«. 12.00 Halo, dober dan! Tu 362875. 14.10 Ena resna - ena smešna. 14.30 Od Milj do Devine. 15.30 Mladi val.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki (ponovitev). 10.10 koncert v Avditoriju muzeja Revoltella. 11.30 Odrpta knjiga. Ivo Andrić: »Most na Drini«. 12.00 Ta razjanski glas - Oddaja iz Rezije. 12.45 Glasnik Kanalske doline. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Nediški zvon. 15.00 Duh časa in čar odra v spominih Jožeta Babiča. 16.00 Skozi tančico molka.

NAROČNINA ZA LETO 1993

Letna naročnina:

Italija 50.000 lir.
inozemstvo 70.000 lir.
zračna pošta 95.000 lir.

cena posamezne številke:
1.200 lir.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.

Uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 536978
poštni tekoči račun: 11234499

Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Poštn. plačana v gotovini - skupina 1/70%
Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice

Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo
Società Tipografica Cattolica srl
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318

Tiska: Tiskarna Budin v Gorici
Cena posamezne številke: 1000 lir

Letna naročnina: Italija 50.000
inozemstvo 70.000
zračna pošta 95.000

Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA